PÒBAW SÃ, TATKÙ[1]

Dmùsze wiater w ùszë
Lëstë z nim sã krącą
Lekcje zrobic mùszã
A jem taczi spiący...

Pòbaw sã, tatkù, ze mną
Òpòwiédz mie bôjkã
Pòsmùczë, bùten cemno
Możesz mie pòhòckac...

Namalëjã szlaczczi
Kòderką przëkrëjã
Są pòd łóżkã smaczczi
Nocë sã nie bòjã...

Pòbaw sã, tatkù ze mną...

Razã z pòsobótkòwim zmãczenim przelecôł jak gapa Dzéń Òjca. Dzéń jak dzéń. Jakbë na mòc robiony, bò je Dzéń Matczi, Dzecka, Starczi... Kąsk na pòdobã Dniã Chwôtaniô za Piersë czë jinëch fëjrów dlô zasztopaniô kalãdôrza. Żebë le same kòscelné swiãta czasã w nim nie bëłë....

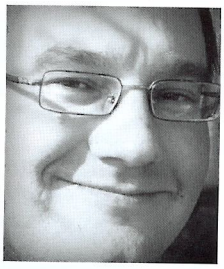

To dô różnëch tatków. Taczich, co bëlë z krwi òjcama, i tëch, co za tatków robilë a czãsto bëlë dzél lepszi òd tëch rodzonëch. Nié krew tuwò je nôwôżniészô.

A tak może so chto ò tatkù przëbôczi? Zazwòni. Ò zdrowié zapitô. Ò pògòdze pòkôrbi. Pòsłëchô, chto je ju ùmarłi a chto jesz nie je... A że rząd, a że gmina, a że w radio perôtelë... Chto miôł kògò żeniałé, chto bél jak na mszë òblokłi... Dzéń Tatka je temù, żebë sã tatkòwie kùreszce wëgôdelë. Bez mëminégò jima w gôdce przeriwaniô. Sygnie pòsłëchac. Z gòdzynkã. Dwie. Trzë. Wëpic kawã. Zjesc kùcha. Tatkòwie pòtrzebùją łączbë z dzecoma. Chcą wiedzec, cëż kòl nich je czëc. Dostóną co słodczégò na rozłąkã, nowé stréfle czë topk...

Do cze dzeckò brëkùje tatka?

Chòcle do te, cobë sã z nim jak w ny spiéwie wëżi – pòbawił. Tatowie służą colemało do zarôbianiô pieńdzy dlô familie. Temù jich czãsto ni ma doma. A tata je brëkòwny, cobë zabrôł synka na chłopską wanózkã, na pògôdënczi ò białkach, ò tim, że tak to ju w żëcym biwô... Kònieczno, żebë mù (sënowi) rzec, że je (òjc) z niegò bùszny. I że kòżdi człowiek sóm za se òdpòwiôdô, mô swój rozëm. I że wôrt je czasã zarizykòwac. Że chłop to nie je torba i to òn bùksë nôszô. Że ni może dërchã ùcekac czë brac za darmò. I że białeczczi trzeba szónowac. Chtos mùszi téż knôpù pòkôzac, jak mieniac pãkłą gùmã w aùce. Jak sã trôwã secze, rąbie drzewò... Córeczce tatk mùszi rzeknąc, że je piãknô, że je mądrô, że w całoscë je tatë córeczką. A że póczi nie naléze swòjégò chłopa – tatk wiedno mdze jã wspòmôgôł a brónił. Czej córka je bùsznô z tatka – òstôwiô sobie pò zdënkù jegò nôzwëskò i dodôwô nôzwëskò chłopa. Nie zmieniwô téż mailowégò adresë, np. lénka-môłpka-kropka-pl. Czasã téż, cobë tatkòwi nie ba kòmùdno, bò mô leno same córczi – jedna òstôwô przë tatowim nôzwëskù.

Nôlepi, czej tatk z mëmą są zgódnym małżéństwã. To je nôlepszi wzór dlô dzecy.

To dô różnëch tatków. Taczich, co bëlë z krwi òjcama, i tëch, co za tatków robilë a czãsto bëlë dzél lepszi òd tëch rodzonëch. Nié krew tuwò je nôwôżniészô.

Dobrim tatkã je Bóg, ò jaczim Alojzy Nôdżel pisôł w piesni „Tatkù naj"[2]:

Tatkù, baro proszã jô,
Nëkôj précz ze swiata zło
Wszãdze tam, chdze je mój Tatk,
Kòżdi człowiek tam je brat.

Dobrim òjcã dlô swëch pòdòpiecznëch bél wierã Henrik Gòldszmit, znóny jakno Janusz Kòrczôk, żëdowsczi dochtór a szkólny, co razã z dzôtkama z Dodomù Serot z warszawsczégò getta òstôł zabiti przez Niemców w Treblince.

Bëlnym tatkã może bëc direchtór szkòłë, wëchòwawca klasë, dirigeńt chùru... Tatk mùszi téż tej-sej trzëmac sztur, pilowac pòrządkù. Biwô, że do niegò nôleżi we familie nôwëższô sądowô władza, a żelë rodzyce robią za dobrégò a złégò szandarã, tej tim złim je prawie... tatk.

Nié bez przëczënë nowé mùzyczné karno z Lëżëna pòzwało sã... TATK JE ZŁI. A czej tatk je zli, tej je kùńc mùzyczi. Przed tatkòwim gòrzã chróni jegò słëchanié i robienié pòdług jegò wòlë, a czedë tak sã nie dô – wiedno òstôwô mëma, co jak w ny znóny pòlsczi piesnie „Serdeczna Matko"[3]: *lecz kiedy Ojciec rozgniewany siecze, szczęśliwy, kto się do Matki uciecze.* Tej to sã dzeckù ùpiecze...

A czedë tatk stôwô sã starkã, tedë razã ze starką mògą wnuków pòbłaznowiwac do wòlë. A że starszi lëdze są jak dzecë – mògą sã dobrze z môtima lëdzoma dogadac. Ale to je ju ùdba na czësto jiny felietómk...

TÓMK FÓPKA

[1] Tomasz Fopke, Jerzy Stachurski, *Piosenki dla knôpika i dzéwczątka 2. 20 piosenek kaszubskich dla najmłodszych*, ZG ZKP, 2013, s. 16.